

Den gode gymnasiestart: etablering af faglige og sociale fællesskaber

---

Projektansøgning: klasserumskultur, inklusion og fraværsbekæmpelse

"Projektet skal sætte fokus på

- *tiltag, der letter overgangen fra grundskole til gymnasiale uddannelser*
  - *strategier for opfølgning på elevfravær*
  - *klasseledelse og udvikling af relationskompetencer*
- (...)*

(fra teksten til "Rammeforsøg og udviklingsprojekter i de gymnasiale uddannelser")

Introduktion

Nærum Gymnasium har et relativt lavt frafald, og det generelle karaktergennemsnit er højt. Ikke desto mindre bøvler mange elever med dårlig trivsel og uhensigtsmæssige studievaner, der udmønter sig i højt fravær og lavt fagligt niveau. Nogle af disse elever prøver vi at fange gennem skolens mentorordning og gennem skrive- og lektieværksteder. Det ansøgte udviklingsprojekt breder perspektivet ud, men fokuserer samtidig på de elever og klasser, hvor der er behov for støtte. Projektet tager afsæt i et tidligere afviklet projekt ("Den gode skolestart"), der fik støtte fra "Innovationskraft og entreprenørskab på gymnasier i Region Hovedstaden". I både det afholdte og det ansøgte projekt var/er en af hovedaktørerne klassekoordinatorerne i 1.g. Klassekoordinatorerne er en slags klasselærere, der bl.a. sørger for at fastholde fokus på klassernes klasserums- og studiekultur.

Målsætning

Overgangen mellem folkeskolen og gymnasiet opleves af mange elever som en udfordring, det er svært at håndtere. For mange er den gymnasiale kode, som er fokuseret på faglighed og faglig læring ("academic achievement"), svær at knække. Afstanden mellem eget fagligt niveau og de mere eller mindre tydeligt formulerede krav opleves som et svælg. Det kan føre til forringet selvværd, dårlig trivsel, underpræsteren, fravær eller i værste fald frafald. Samtidig er gymnasiet som institution helt igennem affortryllet og hyppigt en arena for individuelle projekter. Disse to ting indebærer til sammen en udfordring for at skabe en velfungerende klasserums- og studiekultur. Dette medfører på sin side nye og skærpede krav til lærerens ledelse af klasserummet. Fænomenet er tydeligt i nogle klasser, mens andre klasser formår at etablere velfungerende faglige og sociale fællesskaber. En hypotese kan her være, at nogle studieretninger tiltrækker elever, der fagligt og med hensyn til kulturel kapital er forholdsvis ressourcetsvage. Hvad kan der gøres for at støtte og stilladsere denne elevgruppe? Det spørgsmål skal projektet "den gode gymnasiestart" svare på.¹

---

¹ Se fx VOFF: "Hold fast" – slutrapport over 19 fastholdelsesprojekter på gymnasiale uddannelser, januar 2011; Niels Egelund m.fl.: Gymnasier der rykker, AKF 2011; Hanne Bech m.fl.: Frafald på de gymnasiale uddannelser, UNI*C, august 2009 og Elevtrivselsundersøgelse 2011 – sekretariatsnotat fra Gymnasieskolernes Lærerforening

Projektets tyngde ligger i grundforløbet, men indeholder opfølgninger, der strækker sig ind i 2.g. Projektets overordnede formål er at stimulere til udviklingen af en klasserumskultur, hvor den faglige udvikling og det sociale fællesskab går hånd i hånd. Eleverne vil gennem forskellige typer af øvelser blive placeret i situationer, hvor de er nødt til at samarbejde og udveksle viden. Øvelserne er bl.a. baseret på strukturer fra Cooperative Learning.

Projektets tre hovedaktører er a. klassekoordinatorerne (især i 1.g), b. tutorerne og c. en udvalgt gruppe elever – studiestartspiloterne. Hovedaktørerne bliver understøttet af projekttovholderen, studievejledningen og ledelsen.

Hovedindhold

Projektets indhold kan opsummeres i disse ti punkter:

1. Udarbejdelse af en værktøjskasse og et kursusforløb for klassekoordinatorerne. Klassekoordinatorerne skal klædes på til at lede klasserummet, bl.a. gennem systematisk brug af CL-strukturer og øvelser designet til formålet. Øvelserne udarbejdes i samarbejde mellem lærere, studievejledere, læsevejleder og ekstern konsulent.
2. Eleverne placeres allerede i introforløbet i team, og der arbejdes systematisk med team gennem hele grundforløbet – i hvert fald i kontaktlærerens fag. Øvelserne tilrettelægges, så fokus gradvis forskyder sig fra det sociale til det faglige.
3. Introforløbet tilrettelægges, så værktøjerne kommer i brug. Værktøjerne tages også i brug på 1.g-klassernes introture, hvor der arbejdes med team- og classbuilding-aktiviteter i et tæt og stramt program.
4. Klassekoordinatorerne i 1.g udpeges med stor omhu. I særlige tilfælde kan en klasse have behov for at blive understøttet af et særligt lærerteam på fx tre medlemmer.
5. Der udformes en liste over minimumselementer (fx sociale kompetencer som at kunne lytte til andre, lære af andre og indgå i samtale og dialog og personlige kompetencer som indsigt i egne styrker og svagheder) i en velfungerende klasserumskultur. Listen fungerer som afsæt for klassekoordinatorernes og de øvrige læreres arbejde med og evaluering af klasserumskulturen.
6. Klassekoordinatorerne opstiller i samarbejde med klassens øvrige lærere nogle udviklingsmål for den enkelte klasse. Målene drøftes ved den første lærerforsamling for 1.g-klasserne i oktober, herunder hvor langt man er nået med at virkeliggøre dem. Målene skal realiseres ved afslutningen af grundforløbet. Metoderne drøftes ved lærerforsamlingen. Klassekoordinatorerne tager en indledende samtale med alle elever, der har et fravær på mere end 8%.
7. Klassekoordinatorerne gør status ved begyndelsen af studieretningsforløbet. I særlige tilfælde udvikles der forløb til det fortsatte arbejde med klasserumskulturen.

8. Der uddannes en gruppe udvalgte elever, der skal påtage sig rollen som studiestartspiloter. De skal dels tage sig af brobygningen mellem folkeskolen og gymnasiet ved at tage ud til folkeskoler i nærområdet, dels have fokus på 1.g'ernes sociale fællesskab i de første tre uger af skoleåret (nu som tutorer).
9. Projektet evalueres og revideres af et udvalg bestående af to klassekoordinatorer, en studievejleder, projekttovholderen og en ledelsesrepræsentant. Der udarbejdes en rapport, som samler op på projektets muligheder og begrænsninger.
10. Afholdelse af en videndelings-, inspirations- og netværkseftermiddag for interesserede gymnasier i regionen: Mål: at dele best practices.

Tidsplan og forløb 2012-2013

Tidspunkt	Aktivitet
August	Introforløb → minimumspakke for alle klasser → kursus for klassekoordinatorer 1 1g, kursus for tutorer → udformning af øvelsespakke – herunder stramt program til brug på introturen
August	Kursus for klassekoordinatorer i 1g: klasseledelse – overvejelser, cases og værktøjer. Ekstern kursusafholder
September	Oplæg for alle lærere med ekstern oplægsholder Positiv psykologi → hvordan mindske afstanden mellem "hvad kan jeg nu" og "hvad bliver der krævet af mig"?
Oktober	Møde for klassekoordinatorer: status på den enkelte klasses klasserums- og studiekultur → udpegning af udviklingsmål for den enkelte klasse Mulighed for i særlige tilfælde at afholde klassemøder for alle klassens lærere for at afstemme mål og midler Tutorerne udvælger studiestartspiloter og afholder kursus for dem i samarbejde med studievejledningen
Oktober - november	Kursus og udvidet værktøjsskabe for klassekoordinatorer i udvalgte klasser – klasser med store udfordringer i forhold til at skabe et socialt og fagligt fællesskab og en velfungerende klasserumskultur. Ekstern oplægsholder
November	Heldagskursus for alle lærere: at lede eleverne til større udholdenhed i læringsarbejdet og understøtte elevernes oplevelse af mestring og motivation. Eksterne kursusafholdere
Januar	Studieretningsforløbet begynder → status i de enkelte klasser og udformning af plan for det videre forløb Overgangsritualer iscenesættes i udvalgte klasser (de "vanskelige" klasser)
Juni	Møde for klassekoordinatorerne i 1g: status på den enkelte klasses klasserums- og studiekultur. Hvilke initiativer skal der følges op på eller tages i begyndelsen af 2.g? Evaluering og revision af projektet samt udarbejdelse af rapport
September	Videndelings- og inspirationseftermiddag for interesserede gymnasier i regionen

Budget

Der ansøges om et beløb på i alt **75.000 kr.**

Dette beløb tænkes anvendt til delvis dækning af følgende:

- a. Ekstern konsulent til afholdelse af kursus for klassekoordinatorer og tutorer: 16.000 kr.
- b. Oplæg om positiv psykologi for alle lærere: 13.000 kr.
- c. Kursus i klasseledelse for alle lærere: 22.000
- d. Udvidet kursus for klassekoordinatorer med ekstern kursusleder: 15.000 kr.
- e. Evaluering og afrapportering: 12.000 kr.
- f. Materialer: 10.000 kr.
- g. Afholdelse af videndelings- og inspirationseftermiddag: 15.000

I alt: 98.00 kr.

Medfinansieringen udgør 150 lærerløntimer + differencen = $150 \times 320,74 = 48.111 + 23.000$
= **71.111 kr.**

Helle Jarden, projekttovholder (hj@nagym.dk)

Kim Bojsen, ledelsesansvarlig (kb@nagym.dk)